

DIN TOPONIMIA SATELOR MĂIERIȘTE, CRIȘTELEC, DOH, GIURTELECU-ȘIMLEULUI, MĂLĂDIA

Și de data aceasta rămînem în zona Șimleului. În articolul precedent am prezentat toponimia din cele trei sate care aparțin de orașul Șimleul Silvaniei. Comuna Măierîște este compusă din 6 sate, doar Uileacul avînd populație maghiară. Pentru respectarea modelului din celelalte articole publicate în Acta M. P. reproducem din cunoscuta lucrare a lui Coriolan Suciu „Dicționar istoric al localităților din Transilvania” prima atestare documentară a satelor: Măierîște — anul 1351; Criștelec — 1257; Doh — 1338; Giurtelecu-Șimleului — 1259; Mălădia — 1259. Concluzia tuturor cercetărilor este că aceste localități au o vechime mai mare. În anul 1981 Măierîște avea 1109 locuitori, Criștelec — 815, Doh — 589, Giurtelec — 1665 și Mălădia — 357. Toți sătenii sînt de naționalitate română.

Subiecții anchetați sînt localnici și buni cunoscători ai zonei. La *Măierîște* s-a lucrat cu: Ihoș Teodor (născut în 1908), Lapca Gavril (1915), Maxim Gavril (1899), Lapca Ștefan (1908). *Criștelec* — Cioban Teodor (1913), Boldea Teodor (1922), Cioban Dumitru (1924). *Doh* — Văsăliuț Grigore (1930), Ardelean Nicolae (1935), Duca Grigore (1917), Ardelean Gavril (1915). *Giurtelecu-Șimleului* — Lazăr Florian (1898), Dragoș Flore (1908). *Mălădia* — Pop Teodor (1920), Tulbure Dumitru (1903), Macău Teodor (1932).

Numele satului Măierîște se pronunță în zonă Măeriște, localnicii folosind și numele vechii Hidig (ei fiind hidigani). *Giurtelecu-Șimleului* este roștit de oamenii din partea locului Jurtelec. Determinativul Șimleu fiind mai nou și avînd o funcție administrativă.

Satul Criștelec a fost anchetat în anul 1930 de Sever Pop pentru *Atlasul Lingvistic Român* (ALR: I) fiind punctul cartografic 299. Subiectul cu care a lucrat profesorul Sever Pop a fost învățătorul Gh. Hobjilă, el fiind venit în această localitate. În proporție de 100% toponimele notate în 1930 s-au menținut în aceeași formă și le-am prins și noi în ancheta noastră.

În glosar am dat în ghilimele explicațiile subiecților cu care s-a făcut ancheta și credem că sînt de un real folos în stabilirea etimologiei.

Sj. 233 MĂIERIȘTE

- Băloteni „uliță în sat — stau oameni cu numele Balotă”
- Bănatu „o uliță cu noroi”
- Buna „a fost o fîntină acolo, este și o uliță cu acest nume”
- Cerātu „a fost pădure de cer, acum e pășune”
- Chert „aici se află castelul, teren bun”
- Chiștag „deal mai înalt pe care este vie”
- Ciurgău „stradă pe lingă care curge un pîriu”
- Coasta lui Gomboș „coaste de deal, a fost a lui ~”
- Coasta Mare „pantă de deal pe care nu se cultivă nimic”

Coasta Viilor „o coastă mare care duce la vii”
 Dealu Glighii „o ridicătură, un deal gol, a fost a unui om numit Gliga”
 (La) Fermă „uliță în sat unde stau oamenii din sat care au primit pământ după război”
 Frișeni „uliță, de la porecla Frișu pe care o purta un om”
 Hențu „teren arabil e un fel de deal mai lăsat”
 Lăpastu „teren arabil în pantă și șes”
 Lebeniște „teren arabil e drept s-au cultivat lebenițe”
 Legheleu „pământ pe lângă Somoșa”
 Lozele „pământ arător pe care se făcea loze (= salcîm de loze)
 Lunca „teren de șes și finațe”
 Măscureni „uliță — de la numele de grup” provenit de la o poreclă”
 Moine „loc de coaste e pământ arător și grădină”
 Meje „pășune pe care curge o apă Meje care se varsă în Crasna”
 Minzurie „teren arabil, a fost crescătorie de mînji”
 Păduriță „a fost o păduriță, acum e teren arabil”
 Pădurea Satului „a fost pădure acum e teren arabil”
 Peste Pod „a fost aici vană la tîrg la Crasna, pod peste apa Crasnei”
 Pășunea Orbariană „pășune de vite, este a satului”
 Rîturi „teren arabil foarte bun”
 Șesurile „loc drept folosit ca și finață”
 (La) Tablă „loc de coaste mic ca suprafață”
 Tănciu „loc drept pe care au fost cîteva case”
 Uliciuară „o uliță mică care duce în partea de sus a satului”
 Vale Somoșe „un rîț și un fir de apă care izvorește din satul Doh”
 Vâlcei „o vâlcea între dealuri și pășune”
 Vișinel „o uliță care duce la Doh”

Sj. 234 CRIȘTELEC

(La) Budii „izvor de apă, curge pe o bortă de răchită”
 Balchiș „teren arabil (furdulău) care e pină la Uileac”
 Balița „pădure de gorun, cer, carpîn în hotar cu Cehei”
 Berc „teren arabil, a fost pășune”
 Buciumi „teren arabil în pantă e între niște păduri”
 Căle Finații „drum pe unde trecea ciurda la finațe”
 Cătunu Urit „grup de case la marginea șoselei”
 Ciorgauă „teren arabil e și pădure, au curs niște ape, a fost imaș”
 Conțenitu „pământ drept ca un podei cînd mai așezat, cînd mai ridicat”
 (La) Copaci „pădure de gorun, cer și arțari”
 Căpocel „pădure mică de gorun, acum îi și teren arabil”
 Cîrnet „teren arabil de față pe care au fost corni”
 Dealu „deal mic la marginea satului”
 Dealu Pălantelor „pășuni de oi, e un deal mare, înainte a fost pădure de gorun”
 Doboș-Mal „a fost pășune unui om numit Doboș”
 (In) Dos „pământ din spatele dealului”
 Dumbrava „teren arabil pe care au fost 3 case”
 Fintina Feciorilor, fintină unde, se spune că luau apă feciorii care fugeau de armată”
 Fintina Iluchii „fintină cu apă bună, a stat o femeie numită Iluca”
 Funiile „pământ lung e în pantă, teren arabil”
 Gropi „pământ arabil cu gropi”
 Hîrtoape „pământ care a alunecat, e pășune”
 Hulpiști „loc rupt sînt și gropi unde stau vulpi”
 Ierțaș „teren cu pruni și e și arabil”
 Pe lângă a Onții „drum care duce la pășune, a stat un om numit Onța”
 Moine „pământ fugitiv între sat și hotar”
 Oronióș „cel mai bun teren arabil”
 Pădurea Iclejiei „terenul care a fost a bisericii, acum e pădure de gorun”
 Podișoare „teren arabil deasupra hîrtoapelor”
 Prunii Roșii „loc cu pruni mulți”

Pupoș „dîmb ridicat, e acoperit cu pădure și e și teren arabil. E locul cel mai înalt din sat”
 (Pe) Ripă „uliță la margine de sat”
 Rîturi „pădure pe un deal mic”
 Spinăt „a fost pădure de gorun și spinărai, acum e teren arabil”
 Stupini „un loc pe care au fost stupi, e loc de față”
 Știubei „fîntină cu apă bună”
 (La) Tablă „teren arabil pe un loc drept”
 (La) Tău „loc mlăștinos, e și finaț”
 (Pe) Techeneu „uliță ca o covată” (reg. techeneauă = covată)
 Valea Vidiei „vălicică între două dealuri”
 Vălcei „e o pantă pe care e pășune și arabil, curge apa”
 Vidie „loc mlăștinos, e finaț, pe aici trec viiturile”
 (In) Vii „deal cu vie și pomi”
 Zăpode „parte din sat aici sînt niște mîncături făcute de vulpi”

Sj. 235 DOH

Bolbeni „teren arabil, e un loc mai ridicat cam de 300 m.”
 (La) Cărări „teren arabil și o pășune pe unde au umblat animalele care au făcut cărări”
 Cărpăniște „pămînt arabil, a fost pădure”
 (La) Cimitir „locul unde este cimitirul satului”
 Ciunji „teren arabil, a fost pădure”
 Cocioarve „e ca o mejdie, pămînt în formă de ic în hotar cu Carastelec”
 (Pe) Coaste „teren de pășune”
 Cîmpu Morii „teren arabil în hotar cu Măierîște”
 Coastele „pomărie e pe o pantă de deal”
 Dealu „o altă parte de sat, așezat pe un deal”
 Dealu Mitului „pădure, a fost a unui om numit ~”
 Dealu Mitrului „deal mai mic, a fost a unui om numit ~”
 (La) Desagi „teren arabil în pantă, e de o parte și de alta ca doi desagi”
 Dosu Somoșei „teren arabil, parte de dos”
 Dosu Răspătocii „loc în hotar cu Dumuslău, înainte a fost pășune, și mai înainte pădure”
 (Pe) Față „loc cu grădinile oamenilor”
 Fața Răspătocii „teren arabil loc cu soare”
 Făget „pădure mică, a fost mai mare”
 Făjețel „teren arabil, au fost tufișuri”
 Fundu Dohului „loc de vale înconjurat de deal, vechea vatră a satului”
 Fîntina din Fundu Dohului „fîntină așezată în ~”
 Gîrligi „pășune pe care sînt niște mobile”
 Hățel „e lângă Tănei, teren agricol, a fost a unui om numit Hățel”
 Holmuri „sînt niște ridicături, nu se cultivă nimic”
 Iceleje „terenul bisericii”
 Inață „parte de sat care a fost pomărie”
 Lab „teren arabil, loc în pantă”
 Meja „pădurea mare a Dohului”
 Mesteceni „pășune, a fost pădure oarecînd”
 Ogrăzile Stremțenilor „e lângă ulița Stremț, după acest nume se numește o parte din sat, mai recent s-a plantat vie”
 Pădurea Dohului „pădure mare de stejar”
 Pălincia „e o parte, la margine, de sat, unde se făcea țuca”
 Pusta „teren arabil e în pantă dulce”
 Rîturele „teren arabil foarte bun”
 Roștelec „pădure a fost, acum e teren arabil”
 Somoșu „deal la marginea satului”
 Stremț „o altă parte de sat, unde stăteau oameni cu porecla ~”
 Tăieturi „pășune, a fost pădure care s-a tăiat”
 Tănei „teren arabil, a fost pășune, cîndva a fost un grajd a boierului”
 Togu Cîntoresc „pămîntul cantorului”
 Togu Diacului „pămînt care a fost a bisericii și a învățătorului”

Togu lui Filip „loc arabil a lui ~”
 Togu Gostoaiiei „loc agricol a fost a unei femei poreclită Gostoaiia”
 Togu Popii „pământ arabil a fost a bisericii”
 Valea Somoșei „vale cu apă care curge către Măierişte, Izvoareşte de la Danicia”
 Valea Tăului „vale cu apă numai cînd plouă”
 (La) Vii „sînt viile sătenilor de pe deal”
 Viile Pustii „loc din deal pe care au fost vii”

Sj. 236 GIURTELRCU-ŞIMLEULUI

(La) Antal „teren arabil cumpărat de la ~”
 Arini „a fost pădure acum e teren arabil”
 Bercu „tot un cătun de deal unde sînt vii e și un pic de teren arabil”
 Bodioasa „teren arabil, pădure și vie pe deal lingă Măgura”
 Boroade „teren arător de șes pe lingă o apă”
 Cherpeniște „pădure și zmidă”
 (A) Cîmbroaiiei „fintina la marginea satului”
 (A) Clujenii „pădure mică a fost a unei femei care locuia la Cluj”
 Crasna „curge pe lingă sat se varsă în Somoș”
 Cristoru „teren arabil pe un dîmb”
 Daltal „teren arabil pe un deluț”
 Dealu Șardii „deal cu vie, de aici s-a scos piatră de construcții, a fost a lui Șarda”
 Delniță „rit folosit ca și teren arabil”
 (A) Domnișoarei „pășune în hotar cu Iliușa, a fost a unei femei numită ~”
 Drumu Firului „drum de care pe lingă calea ferată”
 Între Părauă „loc de agricultură între două păraie”
 Între Ruji „teren arabil au fost ruji = spini”
 Labu „teren agricol spre deal”
 Iacu „a fost cîndva un lac care a secăt”
 Iazu „vii de deal”
 Legheleu „a fost pășune acum e teren arabil”
 Locu lu Banfi „loc arabil care a fost a lui ~”
 Lunca de Jos „teren arabil aproape de Sărmășag”
 Măgura „deal cu pădure care ține de 4 sate”
 Nandoru „loc arabil cumpărat de la un om numit ~”
 Pădurea Rea „o pădure mare și deasă, acum e pășune și spini”
 Pleșa „loc de pădure e lingă Bodioasa ține și de Jurtelec”
 Podu Mare „pod în sat peste Crasna”
 Poiana Măgurii „loc în pădure sînt și case”
 Rîtu din Jos „teren arabil pe lingă calea ferată”
 Rovine „teren apătos, e rău pentru agricultură”
 Solduba „șes pe un deal”
 Strada Bisericii „drum ce duce la biserică”
 Strada Lungă „o uliță mai lungă”
 Strada Mare „strada centrală”
 Strada Viilor „uliță care duce la vii”
 Sub Hidei „teren arabil lingă Măierişte la care i s-a zis Hidigu”
 (La) Șes „loc lingă sat se cultivă zarzavaturi”
 (La) Șmainăr „vie pe deal care a fost a lui ~”
 Țigăneasca „fintină lingă care au stat țigani”
 Valea Cărăstelecului „vale cu apă izvorăște din satul Crasna și se varsă în apa Crasna”
 Valea Mălădiei „apă în hotar cu Mălădia și se varsă în Crasna”
 Valea Tăului „un loc arabil e și un cătun (Uritu) între Uilăac și Jurtelec”
 Vădurele „acum e loc arabil, cîndva au fost spini”
 Viile de la Măgura „vii pe dealul Măgurii”
 Viile de Sub Vii „deal cu vie sub alt un deal tot cu vie”

Sj. 237 MĂLĂDIA

- In a lu Albac „teren arabil a lui ~”
 (La) Arțari „loc pe lângă drum sînt arțari”
 (A) Băncii „teren arabil care a fost luat de bancă”
 (A lu) Binder „teren arabil a lui ~”
 Buna sau Fintina Bună
 Casa Moșului „pășune de oi, era un moș care stătea într-o colibă”
 Chesăuța „pășune pe care este o fintină”
 Coaste „pămînt arător și pădure pe o pantă”
 Coastele din Față „tarla în hotar cu Măierîște”
 Dealu Sorușii „deal pe care e așezat cătunul Sorușa”
 Dulcu Sorușii „drum care leagă Sorușa de Valea Tăului”
 După Vii „pămînt arător, e un pic de dos de deal”
 Fintina Bună „fintină în mijlocul satului”
 Fintina Hulpaș „fintina comunală, poate de la numele unui om”
 Fintina Nouă „fintină cu apă bună, e făcută de mulți ani”
 Iertașu „au fost spini, acum e pășune”
 Leșheleu Oilor „pășune pentru oi”
 Lunca „pămînt arabil pe un șes”
 Meleghediu „teren de față, pămînt arător”
 Menu „pășune pe care este un monument”
 (La) Mesteceni „teren arabil, a fost pădure”
 Mudurești „au stat oameni numiți Mudure, acum sînt vii”
 Nilile „pămînt arător pe care s-au tăiat (reg.) nile = tarlale”
 Pădurea Jurtelecului „acum pășune a fost pădure”
 Pămînt Forțat „teren arabil împărțit oamenilor după 1920”
 Pămîntul de la Rîturi „teren arabil lângă Rîturi”
 Pășă Părău „teren arabil lângă Chișcuța (părău mic)
 Riturile din Față „teren frumos, cosalău”
 (La) Rîturi „teren arabil pe un loc drept”
 (A lui) Șari „teren arabil a fost a femeii numită ~”
 Sub Făget „teren arabil lângă pădure de salcim”
 Șutacu „teren arabil și pășune pe un deal ca o stîncă”
 Tabla „loc drept folosit pentru agricultură”
 (A) Todolocoaii „pădure de cer a fost a femeii lui Todoloc” (por.)
 Tănei „teren arabil, loc drept”
 (La) Tău sau Fintina de la Tău „fintina în vatra satului”
 Urbariala „pădurea domnească”
 (La) Vale „teren arabil și pomărie lângă apă”
 Viile Dîmbului „vii pe un dîmb în hotar cu Uileacu”
 Viile Mudureștilor vezi Mudurești
 Viile Satului „vii pe un deal”

GABRIEL VASILIU

DE LA TOPONIMIE DES VILLAGES MĂIERIȘTE, MĂLĂDIA, CRIȘTELEC, DOH,
 GIURTELECU – ȘIMLEULUI (dép. de SĂLAJ)

(Resumé)

L'article présente une enquête effectuée en deux étapes en 1981 et 1983 pour la *Trésor toponimique de Roumanie*.

Un examen attentif dans une enquête complexe prouve que l'élément toponimique roumain est prépondérant.

Le matériel connu jusqu'ici est employé dans les études de langue et dans celles d'histoire.